

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví
Obor: Informační studia a knihovnictví

Bakalářská práce

Kateřina Mizlerová

Soudní knihovny v České republice

Court libraries in the Czech Republic

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Ondřej Korhoň

Oponent bakalářské práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Poděkování:

Děkuji vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Ondřejovi Korhoňovi za podnětné připomínky a ochotně poskytované rady. Dále patří poděkování pracovnícím knihoven, které mi ochotně poskytly cenné informace o fungování knihoven.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Kutné Hoře dne 2. 5. 2016

.....

Podpis studenta

Abstrakt

Cílem práce je charakteristika současného stavu soudních knihoven v České republice. V práci bude popsána soustava soudů v České republice a organizace soudních knihoven, cílem práce je zjistit, jak a kým jsou soudní knihovny spravovány, jaký je jejich fond a rozsah, kdo má tyto knihovny na starosti a jaké služby pro soudce zajišťují. Mezi vybranými knihovnami jsou zařazeny mimo jiné knihovna Ústavního soudu v Brně, knihovna Nejvyššího soudu České republiky a knihovna Rozhodčího soudu v Praze.

Klíčová slova

soudy, soudnictví, soudní soustava, soudní knihovny, akademické knihovny, specializované knihovny, služby knihoven, uživatelé knihoven, knihovní fond, právnická literatura, právo

Abstract

Aim of this bachelor's thesis is to characterize the current state of judicial libraries in the Czech Republic. Judicial system in the Czech Republic and the organization of court libraries are described in this work. Aim of this bachelor's thesis is to find out how and by whom are court libraries managed, how big is their fund, who is in charge of the library and what services they provide for judges. Libraries selected for the comparison are library of the Constitutional Court in Brno, Library of the Czech Supreme Court and the Library of the Arbitration Court in Prague.

Keywords

courts, judiciary, judicial organization, court libraries, academic libraries, specialized libraries, services of libraries, users of libraries, library collection, legal literature, law

Identifikační záznam

MIZLEROVÁ, Kateřina. *Soudní knihovny v České republice. [Court libraries in the Czech Republic]*. Kutná Hora, 2016. 58 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Ondřej Korhoň.

Obsah

1. Úvod.....	10
2. Soudnictví.....	12
2.1 Historie soudnictví	12
2.2 Druhy soudnictví.....	14
2.3 Soudy.....	15
2.4 Soudní soustava.....	16
2.5 Soustava soudů v České republice	16
3. Soudní knihovny	18
4. Ústavní soud České republiky	19
4.1 O Ústavním soudu.....	19
4.2 Historie Ústavního soudu	19
4.3 Kompetence Ústavního soudu	20
4.4 Knihovna Ústavního soudu.....	21
5. Nejvyšší soud České republiky.....	26
5.1 O Nejvyšším soudu	26
5.2 Historie Nejvyššího soudu.....	26
5.3 Kompetence Nejvyššího soudu	27
5.4 Knihovna Nejvyššího soudu	27
6. Nejvyšší správní soud	31
6.1 O Nejvyšším správním soudu	31
6.2 Historie Nejvyššího správního soudu.....	31
6.3 Kompetence Nejvyššího správního soudu.....	32
6.4 Knihovna Nejvyššího správního soudu	32
7. Vrchní soud v Olomouci	36
7.1 O Vrchních soudech	36
7.2 Kompetence vrchního soudu.....	36
7.3 Knihovna Vrchního soudu v Olomouci.....	36
8. Krajský soud v Hradci Králové.....	40
8.1 O Krajském soudu.....	40
8.2 Kompetence krajských soudů	40
8.3 Knihovna Krajského soudu v Hradci Králové	41
9. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky.....	43
9.1 O Rozhodčím soudu	43
9.2 Historie Rozhodčího soudu.....	43
9.3 Rozhodčí řízení	44
9.4 Knihovna Rozhodčího soudu.....	44

10. Právnická fakulta Univerzity Karlovy.....	46
10.1 Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy.....	46
11. Závěr	51
Použité zdroje	55
Seznam tabulek.....	58

1. Úvod

Cílem předkládané práce je charakteristika současného stavu soudních knihoven v České republice. Dále pak zjištění, jak a kým jsou soudní knihovny spravovány, jaký je jejich fond, kdo má tyto knihovny na starosti a jaké služby pro soudce zajišťují.

Do své práce jsem vybrala celkem šest soudních knihoven, a to knihovnu Ústavního soudu České republiky, Nejvyššího soudu České republiky, Nejvyššího správního soudu České republiky, Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, Vrchního soudu v Olomouci a Krajského soudu v Hradci Králové. Pro porovnání jsem do své práce zahrнула také jednu akademickou knihovnu, knihovnu Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

V průběhu práce jsem kromě knihovny Vrchního soudu v Olomouci postupně navštívila všechny soudní knihovny a knihovnu akademickou, a setkala se s vedoucími pracovníky a dalšími zaměstnanci těchto institucí. Rozhovory s pracovníky těchto knihoven pro mě byly velikým přínosem, protože potřebné informace není možné získat jiným způsobem. Z těchto rozhovorů jsem čerpala při psaní částí popisujících jednotlivé knihovny, které jsem v několika případech doplnila informacemi z webových stránek soudů.

V úvodní části mé práce představím krátký úvod do soudnictví, jelikož se domnívám, že je důležité uvést stručnou historii soudnictví a soudní soustavu, zejména z důvodu lepšího porozumění oblasti soudních knihoven, jejich struktury a činnosti.

Ve druhé části se budu věnovat krátkému úvodu do problematiky soudních knihoven. Představím soudní knihovny jako specializované knihovny zaměřené primárně na potřeby soudců a ostatních zaměstnanců soudu.

V poslední části mé práce nejprve ve stručnosti představím jednotlivé soudy, především jejich historii a kompetence, jimiž disponují. Poté již bude následovat podrobný popis jednotlivých soudních knihoven a jedné knihovny akademické. Akademickou knihovnu jsem do své práce zařadila z toho důvodu, že představuje zajímavé srovnání knihoven zaměřených na právníckou literaturu.

V závěru zhodnotím soudní knihovny a popíši, co mají společného a v čem se liší. Pro toto srovnání vytvořím tabulku obsahující základní údaje: organizační začlenění, personální zajištění, prostory knihovny, finanční zajištění, knihovní fond a knihovní software, ze kterých budou rozdíly dobře patrné.

Bakalářská práce má celkem 58 (79 685 znaků s mezerami - 44 normostran) stran. Bakalářská práce byla vytvořena v souladu s vnitřními pravidly pro evidenci, odevzdávání, obhajování a zveřejňování závěrečných prací Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Použité zdroje byly v práci citovány v souladu s normou ISO-690:2010. Seznam použitých zdrojů na konci práce je řazen jmenně abecedně, v případech, kdy se první údaje shodují, jsou k rozlišení použita malá písmena abecedy. Pro citování byl použit Harvardský styl citování, tedy citování pomocí odkazů v textu s uvedeným příjmením autora, datem vydání a případně údajem o stránkování.

2. Soudnictví

Než se dostaneme k jednotlivým soudním knihovnám, představíme si pojem soudnictví, historii soudnictví, jednotlivé druhy soudnictví a soudní soustavu. Historii soudnictví jsem do své práce zařadila, abych nastínila, jak dlouhá a komplikovaná byla cesta soudnictví než se vyvinulo do té podoby, v jaké ho známe dnes. Dalo by se říci, že soudy se měnily a vznikaly nové v závislosti na politickém režimu panujícím na českém území. To mělo samozřejmě vliv i na knihovny soudů, které pro své uživatele musejí stále pořizovat aktuální literaturu.

Státní moc v České republice je rozdělena na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní. Moc zákonodárná náleží parlamentu, který tvoří dvě komory (Poslanecká sněmovna a Senát). Nejvyššími orgány moci výkonné jsou prezident a vláda. Moc soudní vykonávají jménem republiky nezávislé soudy.

Na pojem soudnictví lze nahlížet dvěma způsoby. Lze ho definovat jako určitou činnost, jak popisují níže, ale tento pojem zahrnuje také soustavu soudů, které tuto činnost vykonávají.

Soudnictví nevytváří závazné právní normy, ale uplatňuje již existující právní normy a dle potřeby je dotváří (konkretizuje). Soudnictví může být vykonáváno pouze prostřednictvím nezávislých státních orgánů – soudů.¹ Jejich činnost spočívá v tom, že řeší konkrétní případy. Zejména se jedná o tzv. spory o právo, ale může jít i o případy jiné povahy, pokud se na ně vztahuje zákonná působnost soudů. Tyto případy jsou řešeny podle stanovených pravidel, které zajišťují spravedlivé projednání případu [Winterová, 2011].

Soudní případy se v občanském soudním řízení obvykle dělí na řízení sporné a nesporné. U sporného řízení proti sobě stojí dvě strany – žalobce a žalovaný. Naproti tomu u nesporného řízení proti sobě nestojí žalobce a žalovaný, ale může proti sobě stát několik stran v závislosti na druhu řízení. Při sporném řízení má soud roli rozhodce, avšak při nesporném řízení se aktivně podílí na dosažení účelu řízení [Juridictum, 2014].

2.1 Historie soudnictví

17. března 1848 bylo nejvyšším rozhodnutím zřízeno Ministerstvo práv (Justizministerium), také označováno jako Ministerstvo spravedlnosti. Úkolem Ministerstva práv bylo dohlížet na všechny právní ústavy, to znamená soudy, státní zastupitelství, vězeňství, advokacii, notářství a obhájce ve věcech trestních. Ministerstvo práv řídilo veškerou justici s výjimkou

¹ Moc soudní, zákonodárná a výkonná jsou na sobě vzájemně nezávislé a nesmí zasahovat do svých pravomocí a výkonů.

vojenského soudnictví, které spadalo pod ministerstvo války. 1. července 1850 vstoupila v platnost nová organizace soudnictví. Tímto dnem začalo v českých zemích působit 310 okresních soudů, z toho 52 okresních soudů první třídy, 21 zemských soudů a dva vrchní zemské soudy. Všechny tyto soudy je možné rozdělit na soudy řádné a soudy mimořádné nebo zvláštní. Od 31. srpna 1868 byly osamostatněny okresní soudy, a tím došlo k definitivnímu oddělení soudnictví od státní správy. Tyto změny byly zahrnuty do zákona o moci soudcovské z roku 1867, který odděloval soudnictví od státní správy ve všech stolcích (stupních).

Po roce 1918 se stalo nejvyšším článkem justiční správy Ministerstvo spravedlnosti. V listopadu 1918 byl založen Nejvyšší soud jako třetí stolice pro civilní věci a nejvyšší stolice pro věci trestní. Organizace soudů z dob habsburské monarchie byla ponechána, ke sborovým soudům první stolice přibyl pouze roku 1920 Zemský soud trestní v Praze. Roku 1928 vznikl Krajský soud v Klatovech a poté byl zřízen Krajský soud v Moravské Ostravě. Zákonem č. 201/1928 Sb., o úpravě některých organizačních otázek v oboru soudnictví, který vstoupil v platnost 15. března 1929, byly sjednoceny názvy sborových soudů první a druhé stolice na celém území republiky. Základní jednotkou soudní soustavy byly okresní soudy, sborové soudy první stolice nesly název krajské soudy. Sborové soudy druhé stolice nesly označení vrchní soudy, název Nejvyššího soudu zůstal beze změny. Zákonem č. 48/1931 Sb., o trestním soudnictví nad mládeží, byly zřízeny soudy mládeže. Druhou skupinou soudů byly soudy mimořádné, mezi které patřily soudy živnostenské a labské plavební soudy, dále sem náleželo pojišťovací soudnictví a množství rozhodčích soudů (např. rozhodčí soudy mzdové, hornické rozhodčí soudy) V této době také působil Patentní soud.

Po roce 1945 byl nejdůležitější normou dekret prezidenta republiky č. 79/1945 Sb., o zatímní úpravě soudnictví v České a Moravskoslezské zemi. Německé soudy byly v celém protektorátu zrušeny. Zásadní zvrat ve vývoji soudnictví v poválečném Československu způsobil zákon č. 319/1948 Sb., o zlidovění soudnictví. Do soudní soustavy byli přijati soudci z lidu, kteří byli na stejné úrovni jako profesionální soudci². Laičtí soudci začali působit také u Nejvyššího soudu. Na zákon o zlidovění soudnictví navazoval zákon č. 320/1948 Sb., o organizaci krajských a okresních soudů. Tímto zákonem byly zrušeny zemské soudy, okresní a krajské obchodní soudy v Praze, pracovní soudy, rozhodčí, porotní a soudy mládeže. Obvody krajských a okresních soudů odpovídaly obvodům krajských a okresních národních

² Přizvání soudců z lidu znamenalo vážný zásah do principu nestrannosti a nezávislosti soudů. [Nejvyšší soud, 2010]

výborů. Již v roce 1952 byl přijat zákon o organizaci soudnictví č. 64/1952 Sb., o soudech a prokuratuře, který zavedl jednotnou organizaci soudnictví. Tento zákon stanovil dva druhy soudů, a to soudy obecné, které zahrnovaly soudy lidové, krajské a Nejvyšší soud a dále pak soudy zvláštní, zahrnující soudy vojenské (vojenské obvodové soudy, vyšší vojenské soudy) a rozhodčí soud. Díky Ústavě z roku 1960 proběhla další reorganizace soudnictví. Její podobu určil zákon č. 62/1961 Sb., o organizaci soudů. Vojenské soudy patřily stále do jednotné soudní soustavy, byly obnoveny okresní soudy a vznikly místní lidové soudy. Toto uspořádání však nemělo dlouhého trvání, protože již v roce 1964 byl schválen zákon o organizaci soudů a o volbách soudců. Tento zákon byl postupně pětkrát novelizován a platil až do 90. let. Soudní soustava zůstala v podstatě nezměněna, ale byly zrušeny místní lidové soudy.

Po listopadu 1989 v soudnictví probíhaly rozsáhlé legislativní úpravy, jejichž častým vzorem byla první československá republika. Změny se týkaly především advokacie a notářství, kde byly zřízeny komory, které působily jako orgány stavovské samosprávy. Změny se nastaly i v soudnictví. V zájmu posílení soudní nezávislosti soudní moci, bylo zákonem č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích, zavedeno doživotní jmenování soudců. V tomto roce byl také vydán zákon č. 98/1991 Sb., o sídlech a obvodech okresních a krajských soudů v České republice, který souží jako základ organizace dnešního obecného soudnictví v České republice [Hledíková, 2005].

2.2 Druhy soudnictví

Postupem času se vyvinuly jednotlivé druhy soudnictví, které dnes známe, tedy soudnictví civilní, soudnictví trestní, soudnictví správní a soudnictví ústavní.

V minulosti byl soudní proces jednotný a projednával se jako spor mezi dvěma stranami neohledně na to, kterého práva se spor týkal. Od tohoto jednotného procesu se nejprve oddělil civilní proces, který se zaměřil především na právní ochranu v oblasti soukromého práva.

V současné době je základním právním rámcem pro soudnictví Ústava České republiky³ a Listina základních práv a svobod, která byla přijata společně s Ústavou⁴. Základní organizační normou je zákon č. 6/2002 Sb. ze dne 30. listopadu 2001 o soudech, soudcích, přísedících a

³ tedy ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992.

⁴ Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. z 16. prosince 1992.

státní správě soudů a o změně dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), který upravuje organizaci českých soudů, postavení soudce, přísedícího a justičního čekatele.

Historicky druhé odlišení soudního procesu, spočívající v osamostatnění trestního procesu, proběhlo ve středověku. Tím vzniklo trestní soudnictví. Důvodem bylo to, že stát převzal dohled nad ochranou veřejného pořádku, čímž zaujímal dvě role, jednak působil jako soud rozhodující spor a také jako žalobce, který jej zahajuje. V současnosti trestní soudnictví upravuje Trestní řád⁵.

Jako další se osamostatnilo správní soudnictví, které vzniklo až v moderním právu (zejména v 19. století). Základním předpisem současného správního soudnictví je zákon č. 150/2002 Sb. ze dne 21. března 2002, soudní řád správní, doplněný zákonem č. 192/2003 Sb.

Další diferenciací soudního procesu souvisí se vznikem ústavního soudnictví, které provádí kontrolu ústavnosti právních předpisů. Organizaci Ústavního soudu České republiky upravuje zákon č. 182/1993 Sb. ze dne 16. června 1993 o Ústavním soudu [Winterová, 2011].

Také je třeba uvést rozhodčí soudnictví, které je upraveno zákonem č. 216/1994 Sb. ze dne 1. listopadu 1994, o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Rozhodčí soudy rozhodují v rozhodčím řízení⁶. Jedná se o mimosoudní způsob řešení sporů nezávislymi a nestrannými rozhodci, který bývá využíván jako alternativa civilního procesu při řešení majetkových sporů [Česko, 2015c].

2.3 Soudy

Soudy jsou instituce, jejichž prostřednictvím stát zajišťuje ochranu subjektivních práv jako jednu ze svých základních funkcí [Winterová, 2011].

Pojem „soud“ má dvojí rozměr. Jednak je to státní orgán, začleněný do státního mechanismu, a také jedná jako procesní subjekt, který má nezastupitelnou úlohu, ale zároveň je podřízen režimu soudního řízení.

Procesní postavení soudu představuje jeho místo v procesním vztahu, interakci s jinými procesními subjekty a cíl jeho procesní činnosti. Základní procesní vztah ve sporném řízení, je vztahem mezi třemi subjekty, dvěma stranami a soudem. Procesní strany jsou si vzájemně

⁵ Předpis č. 141/1961 Sb. Zákon o trestním řízení soudním (trestní řád)

⁶ též arbitráž.

odpůrci a soud je „nezúčastněným třetím“, který je nestranný. Úkolem soudu je řešit konflikt mezi stranami [Winterová, 2011].

2.4 Soudní soustava

Soustavou soudů se rozumí organizační uspořádání soudnictví, jeho struktura a základní vztahy mezi soudy jako jejími články [Schelleová, 2006].

V organizaci státu může být více soudních soustav, když se tak stane, rozlišujeme soudy obecné a soudy zvláštní. Pravomoc zvláštních soudů je taxativně vymezena tak, že mimo toto vymezení je dána působnost soudů obecných.

Soudní soustava má několik článků. „Článek“ je organizačním pojmem, který určuje postavení soudu v rámci celé soudní soustavy, činnost která z toho vyplývá a jeho vztahy k jiným soudům téže soustavy. O opravných prostředcích rozhoduje soud vyšší instance, kdy pojem „soudní instance“ je pojmem procesním [Winterová, 2011].

2.5 Soustava soudů v České republice

Organizace soudů v České republice je v současné době upravena v čl. 91 a 92 Ústavy a zákonem č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.

Soudy v České republice nemají souhrnné označení, ale je možné označit je jako soudy obecné. Soustavu obecných soudů tvoří Nejvyšší soud České republiky, Nejvyšší správní soud, vrchní soudy, krajské soudy a okresní soudy. Vedle obecných soudů, působí soudy specializované (zvláštní). Mezi specializované soudy patří soudy rozhodčí. Ústavní soud stojí mimo soudní soustavu [Schelleová, 2006].

Českou soudní soustavu tvoří čtyři organizační články. Nejnižším článkem soudní soustavy jsou soudy okresní a na stejné úrovni jsou obvodní soudy v hlavním městě Praze a Městský soud v Brně. Druhý stupeň soudní soustavy tvoří krajské soudy a Městský soud v Praze. Dalším článkem jsou vrchní soudy, v České republice máme vrchní soudy dva a sídlí v Praze a v Olomouci. Posledním a nejvyšším stupněm soudní soustavy je Nejvyšší soud se sídlem v Brně, a spolu s ním i Nejvyšší správní soud, sídlící taktéž v Brně [Winterová, 2011].

2.5.1 Okresní soudy

Okresní soudy jsem se rozhodla popsat v této kapitole z toho důvodu, že okresní soudy nemají samostatné knihovny, které bych mohla zahrnout do své práce. Ostatní soudy budou blíže představeny v následujících kapitolách.

Okresní soudy jsou nejnižším stupněm soudní soustavy. Celkem jich u nás existuje 74 [Juridictum, 2014]. Okresní soudy vykonávají řízení v prvním stupni (instanci) jak ve věcech trestních, tak civilních. Zákon taktéž stanovuje, že okresní soudy také přezkoumávají rozhodnutí jiných soudů v občanském soudním řízení. Jedná se o rozhodnutí o opravných prostředcích proti rozhodnutí správních orgánů.

Skládají se z předsedy soudu, místopředsedy nebo místopředsedů soudu, předsedů senátu a dalších soudců. V případech stanovených zákony rozhodují okresní soudy v senátech, které jsou složeny z předsedy senátu a dvou přísedících. V ostatních případech rozhoduje samosoudce [Schelleová, 2006].

3. Soudní knihovny

Dalo by se říci, že soudní knihovny jsou prozatím nezmapovaná a patrně i opomíjená oblast. O knihovnách soudů neexistuje žádná literatura. Proto je velmi těžké zjistit, kdy a na čí popud u nás začaly být knihovny soudů budovány.

Z knihoven, které zde popisuji, je nestarší knihovna Nejvyššího soudu v Brně, která vznikla již v roce 1919 spolu se založením soudu. V pořadí druhá nejstarší je knihovna Krajského soudu v Hradci Králové, jež byla založena v roce 1960. Zbylé mnou popisované knihovny začaly být budovány až po roce 1990.

Soudní knihovny jsou specializované knihovny zaměřené na potřeby soudců a ostatních zaměstnanců soudu. Do některých soudních knihoven mají přístup pouze zaměstnanci soudu (interní uživatelé), ale do většiny mnou popisovaných knihoven má přístup i veřejnost (externí uživatelé), avšak jen po předchozí domluvě a dokumenty si mohou půjčovat ve většině případů pouze prezenčně.

Než přejdeme k popisu soudních knihoven, tak si nejprve představíme jednotlivé soudy. U popisu soudů jsem se zaměřila na jejich historii a kompetence, kterými disponují. Podrobný popis soudů a jejich kompetencí jsem do své práce zařadila z toho důvodu, protože z mého pohledu je to pro pochopení funkce a organizace knihoven velmi důležité, hlavně co se týče obsahu fondu dané knihovny. Protože rozsah fondu a potřeby soudců jsou odlišné např. u knihovny Ústavního soudu a u knihovny Krajského soudu.

V následující části si projdeme mnou vybrané soudní knihovny a nakonec se podíváme také na jednu knihovnu akademickou. Jak jsem již psala výše, akademickou knihovnu jsem do své práce zařadila, protože představuje zajímavé srovnání knihoven zaměřených na právnickou literaturu.

U všech knihoven jsem zjišťovala stejné informace a dílčí podkapitoly jsem koncipovala stejným způsobem, aby byly snáze patrné rozdíly nebo naopak podobnosti jednotlivých institucí.

Měla jsem možnost tyto knihovny navštívit a zjistit vše o organizačním začlenění knihovny v rámci soudu, jaké jsou prostory knihovny, personální a finanční zajištění knihovny, knihovní fond, jak probíhá akvizice a vyřazování knih z knihovního fondu, kdo jsou uživatelé knihovny, jaké služby knihovna poskytuje, jaký je její knihovní software, zda má knihovna online katalog a jaké právnické databáze využívá.

4. Ústavní soud České republiky

4.1 O Ústavním soudu

Ústavní soud České republiky není součástí soustavy obecných soudů. To znamená, že Ústavní soud nemá civilní procesní pravomoc a obecné soudy nemohou zasahovat do jeho kompetence [Winterová, 2011, s. 107].

Ústavní soud České republiky se sídlem v Brně je soudním orgánem ochrany ústavnosti a jeho postavení a kompetence jsou zakotveny přímo v Ústavě České republiky. Úkolem Ústavního soudu je především chránit ústavnost, základní práva a svobody vyplývající z Ústavy, Listiny základních práv a svobod a dalších ústavních zákonů České republiky a zaručit ústavní charakter výkonu státní moci. Také rozhoduje v některých věcech, které se týkají volebního práva, a posuzuje soulad mezinárodních smluv s Ústavou před jejich ratifikací [Česko, 2015f].

Ústavní soud tvoří patnáct soudců, kteří rozhodují ve čtyřech tříčlenných senátech nebo v plénu. Soudce Ústavního soudu do funkce jmenuje prezident republiky se souhlasem Senátu na dobu deseti let [Česko, 2015f]. Soudcem Ústavního soudu může být jmenován bezúhonný občan, který je volitelný do Senátu, má vysokoškolské právnické vzdělání a byl nejméně deset let činný v právnickém povolání [Česko, 1992].

V minulosti byla se jmenováním soudců Ústavního soudu řada problému. Potíže se jmenováním soudců do Ústavního soudu, měl především prezident republiky Václav Klaus⁷. Celý proces jmenování nových ústavních soudců byl velmi zdoluhavý. Prezident měl za úkol jmenovat jedenáct nových soudců Ústavního soudu, což se mu podařilo až po devětadvaceti měsících. Důvodem tohoto zdržení bylo to, že senát neschválil prezidentovi kandidáty a následné spory mezi prezidentem a senátem. Menší potíže se jmenováním soudců měl také prezident Václav Havel. Prvních dvanáct soudců bylo sice jmenováno ještě téhož dne, ale k úplnému obsazení došlo až po osmi měsících [Richterová, 2006].

4.2 Historie Ústavního soudu

Ústavní soudnictví na našem území se začalo vyvíjet již krátce po vzniku Československé republiky, kdy na základě ústavní listiny z roku 1920, byl 17. listopadu 1921 poprvé ustanoven Ústavní soud Československé republiky v čele s předsedou Karlem Baxou.

⁷ V letech 2003 – 2005.

Funkční období prvního soudu uplynulo v roce 1931, avšak další soud byl ustanoven teprve v roce 1938. V období druhé světové války tento soud pochopitelně nepůsobil a po jejím skončení již jeho činnost obnovena nebyla.

Ústavy z let 1948 a 1960 s ústavním soudem nepočítaly. Až ústavní zákon č. 143/1968 Sb., o československé federaci, předpokládal zřízení nejen ústavního soudu federace, ale i ústavních soudů obou národních republik. Ke zřízení těchto soudů, ale nikdy nedošlo.

Po pádu komunistického režimu byl na základě federálního ústavního zákona č. 91/1991 Sb. zřízen již reálně fungující Ústavní soud České a Slovenské Federativní Republiky, jehož předsedou byl jmenován Ernest Valko.

První Ústavní soud České republiky zahájil svou činnost 15. července 1993, měsíc po schválení zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. Do čela soudu byl jmenován Zdeněk Kessler.

V současné době je předsedou Ústavního soudu Pavel Rychetský. Poprvé byl do funkce jmenován v roce 2003 a podruhé v roce 2013 [Česko, 2015d].

4.3 Kompetence Ústavního soudu

Taxativní výčet kompetencí Ústavního soudu je uveden v čl. 87 odst. 1 a 2 Ústavy.⁸

Ústavní soud má právo zakročit ve všech právních záležitostech, které jsou v rozporu s ústavními zákony. Mezi to patří i záležitosti, které byly řešeny v civilním procesu, proto může Ústavní soud projednávat i pravomocná rozhodnutí v civilních záležitostech, včetně rozhodnutí Nejvyššího soudu a dovolání [Winterová, 2011].

Většinu ústavních stížností a jiných návrhů na zahájení řízení řeší tříčlenné senáty. O nejdůležitějších věcech rozhoduje Ústavní soud v plném složení, tzn. v plénu. Jsou to např. návrhy na zrušení zákonů nebo jiných právních předpisů, kompetenční spory, ústavní žaloba Senátu proti prezidentu republiky, ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu a jiné věci, které jsou uvedeny ve čl. 87 Ústavy. Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat [Česko, 2015f].

⁸ Rozhoduje např. o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, o ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu, o opravném prostředku proti rozhodnutí ve věci ověření volby poslance nebo senátora, o ústavní žalobě Senátu proti prezidentu republiky. [Česko, 1992]

Zákon může stanovit, že o v určitých případech rozhoduje namísto Ústavního soudu Nejvyšší správní soud⁹ [Česko, 1992].

Ústavní soud vydává Sbírku nálezů a usnesení Ústavního soudu, ve které uveřejňuje veškeré nálezy Ústavního soudu přijaté v kalendářním roce, a také ta z jeho usnesení, o kterých tak rozhodlo plénum¹⁰ [Česko, 2015f].

4.4 Knihovna Ústavního soudu

Knihovna Ústavního soudu je specializovaná knihovna. Obsah fondu je zaměřen na státní a ústavní právo, mezinárodní právo, evropské právo, s přesahem do oborů právní teorie, právní historie a politologie [Česko, 2015e].

Knihovna Ústavního soudu byla založena v roce 1991 současně se zřízením Ústavního soudu České a Slovenské Federativní republiky a na základě konkurzu byla jmenována první knihovnice paní Kamelanderová [Petrová, 1994].

4.4.1 Organizační začlenění knihovny

Knihovna Ústavního soudu je organizačně začleněna jako referát knihovny do analytického oddělení. Jedná se o knihovnicko-informační pracoviště Ústavního soudu a ve své odborné činnosti se řídí především zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon) [Česko, 2010b].

4.4.2 Personální zajištění

V současné době jsou v knihovně zaměstnány tři pracovníci, dvě pracovníce s vysokoškolským vzděláním knihovnického zaměření a jedna pracovníce se středoškolským vzděláním knihovnického zaměření.

4.4.3 Prostory knihovny

Knihovna má k dispozici plochu 254 m². V roce 2010 byly prostory knihovny zrekonstruovány. Knihovna se nachází v severo-západním křídle budovy bývalého Zemského sněmu a zabírá dvě patra. V suterénu se nacházejí sklady knih a v přízemí jsou umístěny dvě místnosti volného výběru, jedna místnost slouží jako hlavní vstupní a druhá jako hlavní

⁹ A to v případě zrušení právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení a spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřísluší-li podle zákona jinému orgánu. [Česko, 1992]

¹⁰ Na základě ustanovení § 59 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

prostor volného výběru se schodištěm na galerii, ve které se také nacházejí počítače pro uživatele s přístupem na internet. V obou místnostech s volným výběrem knih je vloženo mezípatro, které zvyšuje kapacitu volného výběru. Dále se v přízemí nachází salónek, který slouží jako jednací místnost sloužící nejenom knihovně nýbrž celému soudu. Poslední místnost v přízemí je kancelář využívaná pracovníky knihovny [Lazarov, 2010].

4.4.4 Finanční zajištění

Knihovna má svůj vlastní rozpočet, jehož výše činí dva miliony korun ročně. Z rozpočtu knihovny je hrazen pouze nákup knih a časopisů, vše ostatní (např. platy zaměstnanců knihovny a zakoupené databáze) je hrazeno z rozpočtu soudu.

4.4.5 Knihovní fond

Fond knihovny Ústavního fondu obsahuje celkem 30 500 svazků monografií a časopisů. Knihovna má kolem sta titulů časopisů – z toho 60 titulů českých a 40 titulů zahraničních.

Knihovní fond je rozdělen dle oborů práva a poté dle signatury, která obsahuje písmeno a čísla. Fond je rozdělen na českou a zahraniční literaturu.

M - monografie

Z - zahraniční

C - časopisy

R - ročenky

L - slovníky a jazykové učebnice

České právnické publikace má knihovna Ústavního soudu všechny alespoň po jednom kuse. Zahraniční publikace jsou nakupovány výběrově. Největší část zahraničních publikací je v anglickém a německém jazyce, v menším rozsahu poté v jazyce ruském, francouzském a italském.

4.4.6 Akvizice

Akvizice literatury se řídí těmito hledisky: z české právní produkce nakupuje knihovna zásadně vše, ze všech právních oborů, ze zahraniční produkce se knihovna zaměřuje na německé a anglické, v menším rozsahu na francouzské prameny, s cílem dosáhnout pokud možno úplného zastoupení základní literatury v oborech státního a ústavního práva,

mezinárodního a evropského práva, z právní teorie a filozofie, a to nejen z oblasti angloamerické a kontinentální, ale i z jiných právních kultur [Česko, 2015e].

4.4.7 Uživatelé knihovny

Knihovní řád vymezuje dvě kategorie uživatelů knihovny. V první kategorii jsou uživatelé interní a ve druhé kategorii jsou uživatelé externí.

Interními uživateli jsou:

- soudci Ústavního soudu,
- emeritní soudci Ústavního soudu,
- asistenti soudců Ústavního soudu,
- ostatní zaměstnanci Ústavního soudu, kteří konají práci na základě pracovní smlouvy či dohody s místem výkonu práce v sídle Ústavního soudu [Česko, 2010b].

Externími uživateli jsou:

- soudci a zaměstnanci obecných soudů,
- zaměstnanci ústředních správních úřadů, Kanceláře prezidenta republiky, Poslanecké sněmovny a Senátu PČR, Nejvyššího kontrolního úřadu, vědeckých pracovišť, členové zastupitelstev vyšších územně správních celků, vysokoškolští pedagogové a studenti,
- veřejnost,
- uživatelé meziknihovní výpůjční služby a mezinárodní meziknihovní výpůjční služby [Česko, 2010b].

Interní uživatelé knihovny mají právo na časově neomezenou absenční výpůjčku knih a svázaných ročníků periodik. V případě jednotlivých čísel periodik činí výpůjční doba jeden měsíc. Časově neomezené výpůjčky je interní uživatel povinen na vyžádání konkrétní vypůjčený dokument vrátit, jestliže o něj projeví zájem jiný interní uživatel [Česko, 2010b].

Externí uživatelé si smějí publikace půjčovat jen prezenčně.

Každý uživatel knihovny má vlastní uživatelský průkaz, kterým se prokazuje. Interní uživatelé se prokazují zaměstnaneckou kartou a externím uživatelům je průkaz vystaven v knihovně při registraci. Registrovaní uživatelé knihovny mají přístup do svého uživatelského konta, do kterého se přihlašují pomocí online katalogu knihovny.

4.4.8 Poskytované služby

Knihovna poskytuje uživatelům prezenční a absenční výpůjčky, dle § 5 Knihovního řádu. Dále knihovna zprostředkovává meziknihovní výpůjčky a mezinárodní meziknihovní výpůjčky. V knihovně je možné využít samoobslužného kopírování a skenování dokumentů. Rešerše zhotovuje především analytické oddělení Ústavního soudu.

Knihovna Ústavního soudu spolupracuje s Parlamentem, úřadem ombudsmana, Nejvyšším soudem, Nejvyšším správním soudem a s právníckými fakultami v Brně a v Praze.

4.4.9 Knihovní software

Knihovna Ústavního soudu používá knihovní software ARL (Advanced Rapid Library) od firmy Cosmotron a využívá všechny jeho moduly (programy).

4.4.10 Online katalog

Knihovna Ústavního soudu na svých webových stránkách zpřístupňuje uživatelům online katalog knihovny.

Zdroje vyhledávání v online katalogu knihovny Ústavního soudu jsou rozděleny na lokální zdroje a externí zdroje. Mezi lokální zdroje patří online katalog, který obsahuje 38 442 záznamů knihovních jednotek a katalog autorit, jenž obsahuje 27 334 záznamů (informace k 17. 4. 2016). Mezi externí zdroje patří katalog knihovny Nejvyššího soudu České republiky a Národní knihovna v Praze (katalog knih, katalog článků, souborný katalog a souborný katalog periodik).

Online katalog umožňuje jednoduché i rozšířené vyhledávání. Dále mají uživatelé možnost zobrazit si historii svého vyhledávání. Také mohou využít prohlížení termínů ve slovníku a vyhledávat podle nich.

4.4.11 Databáze

Knihovna využívá databáze Beck-online a Westlaw.

Beck-online je právní informační systém, který svým uživatelům zpřístupňuje denně aktualizované právní předpisy a veškerou judikaturu nejvyšších soudů ČR a velké množství judikatury a periodické i neperiodické literatury nakladatelství C. H. Beck [Beck-online, 2014].

Westlaw je jednou z hlavních online právních výzkumných služeb pro právníky a právní profese ve Spojených státech amerických, spadající pod společnost Thomson Reuters. Westlaw zpřístupňuje vlastní databázi a její informační zdroje zahrnují judikatury, státní a federální zákony, administrativní kódy, články z novin a časopisů, veřejné záznamy, právní časopisy, právní recenze, pojednání a další informační zdroje [Wikipedia, 2016b].¹¹

¹¹ Údaje týkající se knihovny Ústavního soudu získány od Mgr. Ludmily Cílečkové v rozhovoru 28. 7. 2015.

5. Nejvyšší soud České republiky

5.1 O Nejvyšším soudu

Nejvyšší soud se sídlem v Brně je nejvyšším článkem soustavy obecných soudů České republiky. Nejvyšší soud rozhoduje ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení s výjimkou záležitostí, o nichž rozhoduje Ústavní soud a Nejvyšší správní soud [Česko, 2010a].

Nejvyšší soud se skládá z předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedů kolegií, předsedů senátů a dalších soudců. Předseda a místopředseda jsou jmenováni prezidentem republiky.

5.2 Historie Nejvyššího soudu

Vznik a postavení Nejvyššího soudu ČSR upravoval zákon č. 5/1918.

Nejvyšší soud původně sídlil v Praze, ale v roce 1919 byl přestěhován do Brna. Nejvyšší soud byl soudem třetího stupně, který řešil věci civilní i trestní a také mohl dávat návrhy k vydávání justičních zákonů nebo jejich pozměňování. Soud se skládal z prvního a druhého prezidenta, sedmi senátních prezidentů a čtyřiceti radů.

Po druhé světové válce existovaly dva nejvyšší soudy. K původnímu prvorepublikovému se přidal Slovenský nejvyšší soud, který měl sídlo v Bratislavě. V letech 1945 a 1946 byly uzavřeny dohody, podle kterých jsou nejvyšší soudy v Brně a v Bratislavě považovány za součást jednotného Nejvyššího soudu se sídlem v Brně. Soudům byla zachována jejich dosavadní organizace a působnosti dle pro ně platných předpisů.

V roce 1948 byl zákonem o zlidovění soudnictví navýšen počet soudců Nejvyššího soudu o potřebný počet soudců z lidu. Senát se v tehdejší době skládal ze dvou soudců z povolání a tří soudců z lidu jako přísedících a při rozhodování byly všechny hlasy rovnocenné.

V důsledku zákona o federalizaci Československa z roku 1968 vznikly kromě Nejvyššího soudu Československé socialistické republiky se sídlem v Praze, také nejvyšší soudy obou republik se sídlem v hlavních městech. Nejvyšší soud ČSSR byl vrcholným orgánem pro celou federaci a jeho hlavním úkolem bylo vykonávat dozor nad zákonností v rozhodovací činnosti soudů a nad zajišťováním jednotnosti judikatury. Tříčlenné nebo pětičlenné senáty již byly složeny jen ze soudců z povolání.

Po roce 1989 zůstala organizační struktura i postavení Nejvyššího soudu zachována. Zlom znamenal až rozpad České a Slovenské federativní republiky, protože byl zrušen systém

federálních a republikových orgánů a pravomoc Nejvyššího soudu ČSFR přešla k 1. lednu 1993 na Nejvyšší soud. Nejvyšší soud se řídí zákonem č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích [Česko, 2010a].

5.3 Kompetence Nejvyššího soudu

Nejvyšší soud je vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů s výjimkou záležitostí, o nichž rozhoduje Ústavní soud nebo Nejvyšší správní soud [Česko, 1992, s. 14]. Nejvyšší soud sleduje a vyhodnocuje pravomocná rozhodnutí soudů a na jejich základě v zájmu jednotného rozhodování soudů zaujímá stanoviska k rozhodovací činnosti ve věcech určitého druhu.¹²

5.4 Knihovna Nejvyššího soudu

Knihovna Nejvyššího soudu je specializovaná knihovna.

Knihovna Nejvyššího soudu vznikla spolu se soudem v roce 1919. Nejstarší tisky v knihovně pochází z 18. století.

5.4.1 Organizační začlenění knihovny

Knihovna Nejvyššího soudu je oddělením úseku předsedy Nejvyššího soudu.

5.4.2 Personální zajištění

V knihovně jsou zaměstnány dvě pracovnice s knihovnickým vzděláním.

5.4.3 Prostory knihovny

Knihovna je rozdělena na tři části: kancelář, knihovnu a sklad. Kancelář funguje zároveň jako půjčovna a studovna a jsou v ní uloženy knihy, které se nejvíce půjčují. Knihovna se nachází v největším zasedacím sále Nejvyššího soudu. Místnost je přepažena a na jedné třetině místnosti je umístěna knihovna.

5.4.4 Finanční zajištění

Knihovna Nejvyššího soudu má svůj vlastní rozpočet, jehož výše činní 700 000 korun ročně. Peníze z rozpočtu knihovny jsou určeny jen na nákup knih a časopisů, vše ostatní (např. platy zaměstnanců, databáze) je hrazeno z rozpočtu soudu.

¹² Dále rozhoduje např. o uznání a vykonatelnosti rozhodnutí cizozemských soudů, vyžaduje-li to zvláštní právní předpis nebo mezinárodní smlouva. [Česko, 2002]

5.4.5 Knihovní fond

Fond knihovny Nejvyššího soudu obsahuje celkem asi 25 000 svazků monografií a 72 titulů časopisů. Knihovní fond je rozdělen dle oborů a poté dle signatury, která se skládá z počátečního písmene a pořadového čísla knihy.

Knihovní fond obsahuje asi 25 procent zahraniční literatury. Publikace jsou převážně v jazyce anglickém, německém a ruském.

Zajímavostí je, že knihovna Nejvyššího soudu nabízí svým čtenářům také beletristické knihy. Police s knihami je umístěna v kanceláři, kde si uživatelé mohou knihy vybrat. Výběr není příliš rozsáhlý, ale i tak představuje pro zaměstnance soudu výhodu, když nemají čas zajít do veřejné knihovny.

5.4.6 Akvizice

Jak jsem již psala výše, využívá knihovna celý svůj rozpočet jen na nákup knih a časopisů. Knihy a časopisy jsou nakupovány dle potřeby uživatelů knihovny.

5.4.7 Uživatelé knihovny

Dle knihovního řádu má knihovna dva typy uživatelů, a to uživatele interní a uživatele externí.

Interními uživateli jsou:

- soudci Nejvyššího soudu,
- asistenti soudců,
- a ostatní zaměstnanci Nejvyššího soudu [Česko, 2014a].

Externími uživateli jsou:

- zaměstnanci ústředních orgánů státní správy, členové, zaměstnanci soudů, vědeckých pracovišť,
- vysokoškolští pedagogové a studenti,
- ostatní zájemci o služby knihovny,
- účastníci meziknihovní výpůjční služby a mezinárodní meziknihovní výpůjční služby [Česko, 2014a].

U absenční výpůjčky je uživatel povinen podepsat výpůjční lístek. Externí uživatel musí podepsat také Prohlášení uživatele. Interní uživatel si může vypůjčit maximálně 25 svazků,

asistenti pouze 10 svazků. Externí uživatel si smí půjčit jen jeden svazek. O případných výjimkách rozhoduje vedoucí knihovny.

Knihovna má tři druhy výpůjční doby – krátkodobou, standardní a dlouhodobou. Krátkodobá výpůjční doba trvá 7 dnů a týká se svázaných ročníků periodik a knih, které jsou ve fondu pouze jednou. Svazky z běžného fondu jsou půjčovány na standardní výpůjční dobu 28 dnů a v případě multiplikátů je možné si knihy vypůjčit až na dobu jednoho roku, tzv. dlouhodobá výpůjční doba, která může být až pětkrát prodloužena [Česko, 2014a].

5.4.8 Poskytované služby

Knihovna uživatelům poskytuje prezenční a absenční výpůjčky a zprostředkovává meziknihovní výpůjčky a mezinárodní meziknihovní výpůjčky. Dále knihovna nabízí reprografické služby v podobě samoobslužného kopírování, expresní služby na počkání a individuální služby na objednávku. Uživatelé mohou také využít referenčních služeb např. seznámení se s automatizovaným knihovním systémem, vyhledávání informací v interních i externích databázích, bibliograficko-informační služby a zpracování rešerší. Všechny tyto služby poskytuje knihovna zdarma [Česko, 2014a].

Knihovna Nejvyššího soudu spolupracuje s Ústavním soudem, Nejvyšším státním zastupitelstvím a právníkou fakultou v Brně a v Praze.

5.4.9 Knihovní software

Knihovna Nejvyššího soudu stejně jako knihovna Ústavního soudu využívá knihovní software ARL, který zakoupila v roce 2012.

5.4.10 Online katalog

Katalog knihovny Nejvyššího soudu, který uživatelům zpřístupňuje na svých webových stránkách, má stejnou strukturu jako katalog knihovny Ústavního soudu, který jsem popsala výše.

Online katalog obsahuje 28 551 záznamů knihovních jednotek a katalog autorit zahrnuje 17 513 záznamů (informace k 17. 4. 2016).

5.4.11 Databáze

Knihovna využívá databáze Beck-online a ASPI (Automatizovaný knihovní systém právních informací).

ASPI je komplexní systém sloužící pro práci s právními informacemi. Databáze zahrnuje předpisy ČR, judikaturu, předpisy EU a judikaturu SDEU (Soudní dvůr Evropské unie), základní literaturu a stejnopis Sbírky zákonů od roku 1918. Databáze dále obsahuje komentáře, časopisy, monografie, merita a vzory smluv [Wolters Kluwer, 2015].

5.4.12 Knihovná rada

Knihovná rada Nejvyššího soudu slouží jako poradní orgán, který je složený z 8 soudců a vedoucího knihovny, který slouží jako tajemník.¹³

¹³ Údaje týkající se knihovny Nejvyššího soudu získány od PhDr. Marie Vácové v rozhovoru 28. 7. 2015.

6. Nejvyšší správní soud

6.1 O Nejvyšším správním soudu

Nejvyšší správní soud sídlící v Brně je vrcholným orgánem ve věcech, které patří do pravomoci soudů ve správním soudnictví. Jeho hlavním posláním je zajišťovat jednotu a zákonnost rozhodování tím, že rozhoduje o kasačních stížnostech a dalších případech stanovených soudním řádem správním.

Nejvyšší správní soud se skládá z předsedy soudu a místopředsedy soudu, předsedů kolegií, předsedů senátů a dalších soudců. Předsedu a místopředsedu do funkce jmenuje a odvolává prezident republiky [Schelleová, 2004].

6.2 Historie Nejvyššího správního soudu

Správní soudnictví započalo již v roce 1867 tzv. prosincovou ústavou Rakouského císařství, tedy článkem 15 základního státního zákona č. 144/1867 ř. z.¹⁴, o moci soudcovské, koncipovaný Správním soudním dvorem ve Vídni. Avšak první soudní jednání proběhlo až v roce 1876, po aktivování Správního soudního dvora zákonem 22. října 1875, č. 36/ex 1876 ř. z., o správním soudním dvoru (označovaným jako „říjnový zákon“). Záležitosti týkající se soukromého práva byly svěřeny k rozhodování civilním soudům a vyloučeny z pravomoci správního soudu.

Nejvyšší správní soud Československé republiky se sídlem v Praze, byl zřízen zákonem č. 3/1918 Sb. z. a n.¹⁵, o nejvyšším správním soudě. S některými změnami byl přijat také říjnový zákon, který na území bývalého Československa platil až do konce roku 1952. Prvním prezidentem (předsedou) soudu se stal Ferdinand Pantůček a druhým prezidentem (místopředsedou soudu) byl Emil Hácha. Za první republiky byl Nejvyšší správní soud pracovištěm radícím se k vysoké odborné úrovni v Evropě. V období protektorátu se činnost soudu často týkala protižidovských zákonů.

Po roce 1945 působil vedle pražského Nejvyššího správního soudu Nejvyšší správní soud v Bratislavě. Do roku 1949 bylo rozdělení kompetencí mezi oběma soudy nejasné, vyřešilo se až přemístěním sídla soudu do Bratislavy, kde Nejvyšší správní soud fungoval až do konce

¹⁴ Říšský zákoník.

¹⁵ Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

roku 1952. Ústavně bylo správní soudnictví zrušeno ústavním zákonem č. 64/1952 Sb., o soudech a prokuratuře a zákonem č. 65/1952 Sb., o prokuratuře.

Po vzniku samostatné České republiky byl v roce 1993 článkem 91 Ústavy obnoven Nejvyšší správní soud, který měl tvořit druhý vrchol soudní soustavy. Skutečně byl však zřízen až po deseti letech v roce 2003 v Brně [Mazanec, 2013].

6.3 Kompetence Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud rozhoduje zejména o kasačních stížnostech proti rozhodnutím krajských soudů a o žalobách a návrzích na ochranu veřejných subjektivních práv. Navíc rozhoduje ve věcech volebních, ve věcech rozpuštění politických stran a politických hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti a v řízení o některých kompetenčních sporech mezi orgány veřejné správy. Jako kárný soud rozhoduje o kárné odpovědnosti soudců, státních zástupců a exekutorů.

Nejvyšší správní soud rozhoduje v senátech tříčlenných, šestičlenných, sedmičlenných a devítičlenných.

Nejvyšší správní soud vydává Sbirku rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, která slouží k zajištění jednoty rozhodování soudů ve správním soudnictví¹⁶ [Česko, 2014b].

6.4 Knihovna Nejvyššího správního soudu

Knihovna Nejvyššího správního soudu je specializovaná knihovna, která neposkytuje služby veřejnosti, slouží pouze soudcům a zaměstnancům Nejvyššího správního soudu.

Knihovna vznikla v roce 2006 po přestěhování soudu do nové budovy na Moravském náměstí v Brně.

6.4.1 Organizační začlenění knihovny

Knihovna organizačně spadá pod Kancelář předsedy soudu.

6.4.2 Personální zajištění

Knihovna má otevřeno jen tři hodiny denně a proto je v ní zaměstnán pouze jeden pracovník na poloviční úvazek.

¹⁶ Podle zákona č. 131/2002 Sb.

6.4.3 Prostory knihovny

Knihovna je umístěna v jedné místnosti. Místnost je rozdělena na dvě části, na jedné polovině se nacházejí posuvné regály s knihami a na druhé straně jsou umístěny pracovní stoly zaměstnanců knihovny.

6.4.4 Finanční zajištění

Knihovna Nejvyššího správního soudu má přidělen vlastní rozpočet, jehož roční výše činí 100 000 korun na nákup knih a 270 000 korun na nákup časopisů. Z rozpočtu knihovny je také hrazena databáze JURIS.

6.4.5 Knihovní fond

Fond knihovny Nejvyššího správního soudu je tvořen odbornou literaturou ve formě knih, periodik, dokumentů uložených na elektronických médiích, mapami a denním tiskem. Celkem fond čítá 5 000 svazků monografií a 60 titulů časopisů [Česko, 2015a].

Knihovní fond je dle předmětu práva rozdělen do 42 předmětových skupin (oborů).¹⁷

Signatura je tvořena zkratkou předmětu práva a pořadovým číslem knihy, knihy mají také přiřazeno přírůstkové číslo.

Cizojazyčné knihy jsou převážně v jazyce anglickém, německém, polském, slovenském a francouzském. Knihovna má ve svém fondu také slovníky.

6.4.6 Akvizice

Nákup tištěných a elektronických dokumentů, informačních databází a programů projednává a schvaluje knihovní rada. Zaměstnanci soudu mohou knihovní radě podávat návrhy na nákup určitých knih a časopisů [Česko, 2015a].

¹⁷ Jsou to církevní právo, daňové právo, dědické právo, ekonomie, Evropská unie, filozofie, finanční právo, historie, hospodářská soutěž, lidská práva, mezinárodní právo, občanské právo, obchodní právo, ochrana osobních údajů, počítačová literatura, pojišťovnictví, politologie, pozemkové právo, pozemní komunikace, pracovní právo, právo duševního vlastnictví, právo sociálního zabezpečení, právo životního prostředí, rodinné právo, slovníky, smlouvy, soudnictví, soukromé právo, společenské vědy, správní právo, správní řízení, stavební právo, teorie práva, účetnictví, ústavní právo, válečné právo, veřejná správa, volební právo, závazkové právo a živnostenské podnikání.

6.4.7 Uživatelé knihovny

Knihovna Nejvyššího správního soudu není otevřená veřejnosti, tudíž jsou uživateli knihovny pouze zaměstnanci soudu.

6.4.8 Poskytované služby

Knihovna uživatelům poskytuje prezenční a absenční výpůjčky. Absenční výpůjčky jsou krátkodobé na tři měsíce a dlouhodobé bez časového omezení. Dále zprostředkovává meziknihovní výpůjčky převážně z knihovny Ústavního soudu a Nejvyššího státního zastupitelství.

Knihovna pravidelně prostřednictvím bulletinu informuje zaměstnance knihovny o knižních novinkách a o obsahu aktuálních čísel předplacených periodik. Dále knihovna uživatelům poskytuje přístup do databází a programů, které má knihovna zakoupené a do online verzí předplacených časopisů [Česko, 2015a].

6.4.9 Knihovní software

Knihovna využívá interní software soudu Informační systém Nejvyššího správního soudu, modul Knihovna a nově také modul Časopisy.

6.4.10 Online katalog

Knihovna nevyužívá online katalog, katalog kniha a periodik je uložen v Informačním systému Nejvyššího soudu v modulu Knihovna. Uživatelé si mohou jeho prostřednictvím knihy a časopisy vyhledat a případně rezervovat.

6.4.11 Databáze

Knihovna má zakoupenou databázi JURIS GmbH. (Juristisches Informationssystem für die Bundesrepublik Deutschland), kterou poskytuje Albertina icome. Databáze zpřístupňuje plné texty zákonů a vyhlášek, normy a pojednání.

6.4.12 Knihovní rada

Knihovní rada má 6 členů, skládá se ze dvou soudců, dvou asistentů, zástupce oddělení dokumentace a analytiky a tajemníka knihovní rady. Jak jsem uvedla výše, knihovní rada

schvaluje nákup dokumentů do knihovny, navrhuje knihovní řád a stanovuje koncepci rozvoje knihovny [Česko, 2015a].¹⁸

¹⁸ Údaje týkající se knihovny Nejvyššího správního soudu získány od Mgr. Gabriely Nížníkové v rozhovoru 14. 8. 2015.

7. Vrchní soud v Olomouci

7.1 O Vrchních soudech

Podle zákona č. 17/1993 Sb., kterým se novelizoval a doplňoval tehdy platný zákon o soudech a soudcích z roku 1991, byly nově vytvořeny vrchní soudy, které dle uvedeného zákona od 1. ledna 1993 nahradily bývalý nejvyšší republikový soud. Vrchní soudy byly vytvořeny dva, jeden v Praze a druhý v Olomouci [Schelleová, 2006, s. 42].

Vrchní soudy jsou třetím článkem v soustavě českých soudů, nad nimi je jen Nejvyšší soud. Činnost vrchního soudu se sídlem v Praze započala 1. ledna 1993, dnem nabytí účinnosti zákona č. 17/1993 Sb.¹⁹ Činnost druhého vrchního soudu sídlícího v Olomouci byla zahájena až 1. ledna 1996 zákonem č. 240/1995 Sb.²⁰ [Schelleová, 2006, s. 42].

Vrchní soud se skládá z předsedy soudu, místopředsedů soudu, předsedů senátu a dalších soudců. Předseda a místopředseda vrchního soudu je jmenován z řad soudců ministrem spravedlnosti. Předsedové senátů vrchního soudu jsou jmenováni z řad soudců tohoto soudu předsedou vrchního soudu [Česko, 2002].

7.2 Kompetence vrchního soudu

Vrchní soudy rozhodují v senátech složených z předsedy senátu a dvou soudců, není-li stanoveno jinak. Vrchní soudy rozhodují jako soudy druhé instance v případech, v nichž rozhodovaly v první instanci krajské soudy, patřící do jejich obvodu. Dále Vrchní soudy rozhodují ve věcech správního soudnictví v případech stanovených zákonem [Česko, 2002].

7.3 Knihovna Vrchního soudu v Olomouci

Knihovna Vrchního soudu v Olomouci je specializovaná knihovna, která byla založena v roce 1995.

7.3.1 Organizační začlenění knihovny

Knihovna organizačně spadá pod správu soudu.

¹⁹ Do působnosti Vrchního soudu v Praze spadá pražský městský soud a krajské soudy v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem a v Hradci Králové.

²⁰ Do působnosti Vrchního soudu v Olomouci patří krajské soudy v Brně a v Ostravě.

7.3.2 Personální zajištění

Knihovna nemá pracovníka na plný úvazek, ale má ji na starosti tajemnice místopředsedy soudu.

7.3.3 Prostory knihovny

Knihovna zabírá plochu 83 m², tyto prostory slouží současně jako zasedací místnost.

7.3.4 Finanční zajištění

Roční rozpočet knihovny činí asi 120 000 Kč a je určen jen na akvizici knih, časopisů a Sbírek zákonů.

7.3.5 Knihovní fond

Knihovní fond čítá celkem 1 955 kusů.

Knihy jsou ve fondu rozděleny do těchto kategorií:

- obecná teorie a ústavní právo
- trestí právo
- kriminalistika a kriminologie
- občanské právo
- obchodní právo
- komunitární právo
- mezinárodní právo
- ostatní
- sbírky

Signaturu, kterou se kniha označí, vygeneruje systém. U každé knihy se zapíše název, autor, nakladatel, místo a rok vydání, jazyk, číslo vydání, ISBN, cena, datum přírůstku, počet stran a kategorie.

Česká literatura tvoří přibližně 95% fondu, zbytek publikací je v angličtině.

7.3.6 Akvizice

Roční přírůstek knih je zhruba 70 až 90 knih.

7.3.7 Vyřazování knih z fondu

Poslední vyřazování proběhlo v roce 2014, dále jsou knihy vyřazovány dle potřeby. Seznam vyřazených publikací se nejprve nabídne soudcům Vrchního soudu a následně se zašle k nahlédnutí příslušnému archivu. Nemá-li o vyřazené publikace zájem, odevzdají se do sběru. Zásadně se nevyřazují sbírky právních předpisů, sbírky rozhodnutí, komentáře k právním předpisům, monografie k právní problematice, slovníky a odborné stálé pomůcky [Česko, 1996].

7.3.8 Uživatelé knihovny

Uživateli knihovny jsou všichni soudci, asistenti soudců, vyšší soudní úředníci a ostatní zaměstnanci soudu.

Jiným osobám se knihy a časopisy půjčují jen výjimečně se svolením místopředsedy Vrchního soudu.

Standardní výpůjční doba je jeden měsíc, výpůjčku je možné třikrát prodloužit (maximálně o měsíc) [Česko, 1996].

7.3.9 Knihovní software

Knihovna využívá Informační systém pro vrchní a krajské soudy (IS VKS).

7.3.10 Spolupráce s ostatními organizacemi

Knihovna ojedinele spolupracuje s Vrchním státním zastupitelstvím v Olomouci.

7.3.11 Databáze

Knihovny využívá databáze ASPI (Automatizovaný knihovní systém právních informací), CODEXIS a JUSTTARIF.

ASPI je komplexní systém sloužící pro práci s právními informacemi. Blíže jsem tuto databázi popsala v kapitole Nejvyšší soud České republiky.

CODEXIS je komplexní právní systém, který pokrývá problematiku národní legislativy a legislativy Evropské unie.

Systém obsahuje:

- legislativu České republiky
- legislativu Evropské unie

- judikaturu České republiky
- judikaturu Soudního dvora Evropské unie [CODEXIS, c2013-2016].

JUSTTARIF je počítačový program, který slouží k výpočtu odměn advokátů, notářů a exekutorů [JUSTTARIF, 2002].

7.3.12 Knihovni rada

Knihovni rada má pět členů a schází se dvakrát ročně. Jednotlivé členy knihovni rady jmenuje předseda soudu. Tajemníkem knihovni rady je knihovnik [Česko, 1996].²¹

²¹ Údaje týkající se knihovny Vrchního soudu získány od Olgy Chlebkové 24. 9. 2015.

8. Krajský soud v Hradci Králové

8.1 O Krajském soudu

Druhý článek soudní soustavy tvoří krajské soudy a Městský soud v Praze. Krajských soudů je celkem sedm²² [Juridictum, 2014].

Krajský soud v Hradci Králové vznikl v roce 1850. V roce 1949 byla jeho působnost rozšířena o území zrušeného Krajského soudu v Jičíně a po roce 1960 také Krajského soudu v Pardubicích.

Krajský soud v Hradci Králové s pobočkou v Pardubicích zahájil svou činnost 1. ledna 2003 dle zákona č. 199/2002 Sb.

Do obvodu Krajského soudu v Hradci Králové patří tyto okresní soudy: Okresní soud v Havlíčkově Brodě, Okresní soud v Hradci Králové, Okresní soud v Jičíně, Okresní soud v Náchodě, Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou, Okresní soud v Semilech a Okresní soud v Trutnově.

Pobočce v Pardubicích je svěřena většina případů z těchto okresních soudů: Okresního soudu v Chrudimi, Okresního soudu v Pardubicích, Okresního soudu ve Svitavách a Okresního soudu v Ústí nad Orlicí [Wikipedia, 2016a].

Krajský soud se skládá z předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedů senátu a dalších soudců. Předseda a místopředseda krajského soudu jsou jmenováni z řad soudců ministrem spravedlnosti. Předsedové senátů krajského soudu jsou jmenováni z řad soudců předsedou krajského soudu [Česko, 2002].

8.2 Kompetence krajských soudů

Krajské soudy rozhodují v tříčlenných senátech, v určitých zákonem stanovených případech rozhodují samosoudci. V případě, že krajské soudy rozhodují jako soudy první instance v trestních věcech, je senát složený z předsedy senátu a dvou přísedících. V ostatních případech se senát skládá z předsedy senátu a dvou soudců. Samosoudcem je předseda senátu nebo soudce. Předsedou senátu může být jen soudce.

²² Mají sídlo v Praze, v Ústí nad Labem, v Hradci Králové, v Plzni, v Českých Budějovicích, v Brně a v Ostravě. Obvodem Krajského soudu v Praze není Praha, ale Středočeský kraj. Jejich členění nekoresponduje s rozložením krajů.

Krajské soudy rozhodují jako soudy druhé instance v případech, ve kterých rozhodovaly v první instanci okresní soudy patřící do jejich obvodu. V případech stanovených zákonem rozhodují jako soudy první instance a také rozhodují ve věcech správního soudnictví ve věcech stanovených zákonem [Česko, 2002].

8.3 Knihovna Krajského soudu v Hradci Králové

Knihovna Krajského soudu je specializovanou knihovnou, která byla založena společně se soudem 1. ledna 1960.

8.3.1 Organizační začlenění knihovny

Organizačně knihovna spadá pod správu soudu.

8.3.2 Personální zajištění

Knihovnu má na starosti jeden pracovník bez knihovnického vzdělání.

8.3.3 Prostory knihovny

Knihovna je umístěna ve dvou místnostech. Jedna místnost slouží jako kancelář knihovníka a sklad s posuvnými regály, na kterých je uložena většina fondu, druhá místnost slouží jako studovna a zasedací místnost. Celkově knihovna zabírá plochu 35 m².

8.3.4 Finanční zajištění

Knihovna nemá vlastní rozpočet, vše je hrazeno z rozpočtu soudu. Za rok 2015 knihovna nakoupila knihy za 238 517 korun.

8.3.5 Knihovní fond

Ve fondu knihovny je celkem 12 628 knih. Knihy jsou řazeny dle data nákupu od nejstarších k nejnovějším.

8.3.6 Akvizice

Za rok 2015 knihovna nakoupila 231 svazků.

8.3.7 Vyřazování knih z fondu

Za rok 2014 knihovna vyřadila 392 svazků, zejména z důvodů místa a obsahové zastaralosti. V roce 2015 nebylo vyřazeno nic.

8.3.8 Uživatelé knihovny

Uživateli knihovny jsou všichni zaměstnanci soudu. Veřejnost si může dokumenty půjčovat jen prezenčně.

8.3.9 Knihovní software

Knihovna využívá Informační systém pro vrchní a krajské soudy (IS VKS Lotus). Tento systém obsahuje také správní deník, seznam znalců a tlumočnicků.

8.3.10 Databáze

Knihovna využívá pouze databázi Beck-online, kterou jsem již popsala výše.

8.3.11 Knihovní rada

Knihovní rada má celkem pět členů a je složena jen ze soudců.²³

²³ Údaje týkající se knihovny Krajského soudu získány od Jany Petrlíkové v rozhovoru 29. 9. 2015.

9. Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky

9.1 O Rozhodčím soudu

V současné době existují v České republice tři stálé rozhodčí soudy:

- Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky,
- Burzovní rozhodčí soud při Burze cenných papírů Praha,
- Rozhodčí soud při Českomoravské komoditní burze Kladno.

Jediným stálým rozhodčím soudem s obecnou působností v České republice je Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky se sídlem v Praze.

Jak jsem již psala výše, je upraven zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Působí jako nezávislý orgán pro rozhodování majetkových sporů nezávislými a nestrannými rozhodci.

Stálé rozhodčí soudy mohou být zřízeny pouze jiným zákonem nebo jen tehdy, pokud jejich zřízení jiný zákon výslovně připouští [Česko, 1994].

Rozhodčí soud je koncipován jako nezávislý orgán, bez přímé vazby na výkonnou moc, proto nespadá do soustavy obecných soudů, ale patří mezi soudy zvláštní (specializované).

V čele rozhodčího soudu stojí předsednictvo, které rozhoduje v případech, jež nepřísluší předsedovi rozhodčího soudu, rozhodcům ani tajemníkovi. Spory rozhodují rozhodci, kteří jsou při výkonu funkce nezávislí a nestranní a musejí být zapsáni na seznamu rozhodců [Česko, 2012].

9.2 Historie Rozhodčího soudu

Rozhodčí soud byl založen v roce 1949 a působil při Československé obchodní komoře. V roce 1980 soud změnil název na Rozhodčí soud při Československé obchodní a průmyslové komoře. Poslední změnu názvu soud prodělal v roce 1995, kdy byl přejmenován na Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. I přes změny názvu jde stále o stejný soud, který má významné postavení mezi evropskými rozhodčími soudy [Česko, 2015c].

9.3 Rozhodčí řízení

Rozhodčí řízení (někdy též arbitráž) je mimosoudní způsob řešení sporů nezávislymi a nestrannými rozhodci, který bývá využíván jako alternativa civilního procesu při řešení majetkových sporů. Rozhodčí soud vydává Rozhodčí řády, které upravují jeho vnitřní organizaci a pravomoci. Rozhodčí soud také získává pravomoc tzv. rozhodčí doložkou přidanou ke smlouvě. Ostatní soudy tímto ztrácí pravomoc rozhodovat případné spory vzniklé z této smlouvy, v těchto sporech může rozhodovat jen rozhodčí soud.

Rozhodčí soud řeší majetkové spory mezi českými i zahraničními subjekty, dále řeší spotřebitelské spory a doménové spory. Rozhodčí soud je také jednou z prvních institucí v Evropě, která poskytuje rozhodčí řízení online, kdy celý proces probíhá elektronicky [Česko, 2015b].

9.4 Knihovna Rozhodčího soudu

Knihovna Rozhodčího soudu je specializovaná knihovna, která byla založena po přestěhování soudu na současné místo (ulice Dlouhá, Praha 1) přibližně v roce 1993.

9.4.1 Organizační začlenění knihovny

Knihovna organizačně patří pod zástupce tajemníka.

9.4.2 Personální zajištění

V knihovně jsou v současné době zaměstnány tři pracovníci bez knihovnického vzdělání.

9.4.3 Prostory knihovny

Knihovna se nachází ve dvou místnostech. Jedna místnost slouží zároveň jako kancelář. Ve druhé místnosti je uložena většina knih a zároveň plní funkci studovny.

9.4.4 Finanční zajištění

Knihovna nemá vlastní rozpočet, ale je součástí rozpočtu soudu.

9.4.5 Knihovní fond

Knihovní fond tvoří odborná literatura v podobě monografií, periodik a slovníků. Celkem je ve fondu knihovny asi 600 svazků. Většina knih pochází z darů, převážně z hospodářské komory.

Knihovna vlastní všechny sbírky zákonů od roku 1946 do roku 2009.

Knihy jsou převážně v českém jazyce, ale vyskytují se zde také knihy v angličtině, němčině, francouzštině, slovenštině a ruštině.

9.4.6 Akvizice

Jak jsem již psala výše, většina knih pochází z darů a ročně je nakoupeno pouze několik málo knih.

9.4.7 Uživatelé knihovny

Uživateli knihovny jsou všichni zaměstnanci soudu a na požádání také veřejnost, která si může knihy půjčovat i absenčně.

9.4.8 Poskytované služby

Knihovna poskytuje prezenční a absenční výpůjčky a umožňuje práci ve studovně.

9.4.9 Knihovní software

Knihovna nemá žádný knihovní software. Knihy jsou zapsány v tabulce v Excelu, kde je také poznamenána přesná lokace knih v knihovně.

9.4.10 Online katalog

Na webových stránkách soudu je umístěn online katalog, který obsahuje 2 533 záznamů a umožňuje pouze jednoduché vyhledávání (informace k 19. 4. 2016).

9.4.11 Databáze

Knihovna nemá zakoupeny žádné databáze.

9.4.12 Knihovní rada

Knihovní rada není zřízena.²⁴

²⁴ Údaje týkající se knihovny Rozhodčího soudu získány od Jitky Tůmové v rozhovoru 11. 9. 2015.

10. Právnická fakulta Univerzity Karlovy

Právnická fakulta byla jednou ze čtyř původních fakult Univerzity Karlovy založena již v roce 1348. Dnes je Právnická fakulta Univerzity Karlovy jednou z největších právnických škol v Evropě. Jako jediná právnická fakulta v České republice má akreditovány všechny právní obory pro habilitační a profesorská řízení [Univerzita Karlova, 2015a].

10.1 Knihovna Právnické fakulty Univerzity Karlovy

10.1.1 Historie knihovny

Budovu Právnické fakulty navrhl architekt Jan Kotěra ve 20. letech 20. století. Původně v budově nebyla knihovna, ale knihy byly umístěny podle oborů v pracovnách profesorů v tzv. seminárních knihovnách. Velké množství svazků z historického fondu knihovny je stále opatřena razítky, označujícími vlastnictví jednotlivých seminářů.

Nejvzácnější sbírkou knihovny je soubor starých tisků, který obsahuje 574 titulů v 823 svazcích z let 1487-1900. Většinu této sbírky tvoří právnické knihy, vydané z velké části v Praze a Vídni. Knihy jsou především v jazyce českém, latinském a německém. Další historicky významnou částí knihovního fondu je česká právnická literatura období 1. republiky, která je neobyčejně zachovalá.

Ústřední knihovna fakulty byla vybudována až po 2. světové válce, v roce 1949. Knihovna se nacházela téměř na stejném místě jako dnes, avšak zabírala mnohem menší plochu.

Po roce 1989 začala knihovna dostávat velké množství knih ze zahraničí, které měly rychle zaplnit mezery ve fondu způsobené komunistickým politickým režimem. Knihovna v této době obdržela stovky svazků západní odborné literatury získané prostřednictvím programu Tempus²⁵, jednorázového finančního daru švýcarského parlamentu, darů rakouských a amerických univerzit, Rady Evropy a řady dalších institucí i jednotlivců.

Na konci roku 1992 byla zahájena automatizace knihovny. Knihovna byla vybavena nezbytnou technikou, připojena na fakultní počítačovou síť a byl zakoupen knihovnický systém Tinlib britské firmy IME. Připojení knihovny k fakultní počítačové síti umožnilo

²⁵ Program Tempus vytvořený v roce 1990 podporuje modernizace vysokoškolských vzdělávacích systémů. Česká republika je do programu zapojena již od začátku.

zaměstnancům i čtenářům přístup k automatizovaným systémům právních informací²⁶ i přístup k Internetu.

V červnu 1996 byla zahájena rekonstrukce knihovny a do provozu byla slavnostně uvedena 11. září 1997. Po rekonstrukci vzrostl prostor pro uložení knihovního fondu ve skladištích, knihovna získala 3 studovny s volným výběrem publikací s kapacitou cca 70 000 svazků a dvěma sty pracovními místy pro čtenáře. Všechny veřejně přístupné prostory byly navrženy jako bezbariérové.

V roce 2002 byla knihovna vážně zasažena povodní, při které byl hlavní sklad knihovny zaplaven do výše 137 cm. Bezprostředně bylo zničeno asi 100 000 svazků odborné, převážně historické literatury. V důsledku teplého počasí a rychle se šířící plísně vzrostly ztráty o dalších 50 000 knihovních jednotek. Sklad zaplavený během povodní není možné využívat k uskladnění knih [Univerzita Karlova, 2012b].

10.1.2 Knihovna v současnosti

10.1.3 Personální zajištění

V současné době má knihovna 14 zaměstnanců, z toho 6 zaměstnanců má vysokoškolské vzdělání. Většina pracovníků má vzdělání knihovnického směru [Univerzita Karlova, 2016].

10.1.4 Prostory knihovny

Knihovna má k dispozici 2 177 m² [Univerzita Karlova, 2012b]. V knihovně se nacházejí tři místnosti s volným výběrem knih, které slouží zároveň jako studovny. Dále je zde týmová studovna, sklad a kanceláře zaměstnanců knihovny. Ve vstupní části knihovny je umístěn výpůjční a informační pult.

10.1.5 Finanční zajištění

Knihovna Právnické fakulty je financována jednak z vlastního rozpočtu, ale také z různých dotací a grantů. Tyto finanční prostředky jsou určeny na financování knihovního fondu.

Nejvíce financí na nákup knih v minulém roce pocházelo z rozpočtu knihovny. Z ostatních zdrojů nejvíce financí v loňském roce poskytly PRVOUK (Programy rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově)²⁷ [Univerzita Karlova, 2016].

²⁶ Např. k systémům ASPI, LEGSYS, JURISYS nebo legislativa Evropské Unie JUSTIS CELEX.

10.1.6 Knihovní fond

Knihovní fond knihovny Právnické fakulty obsahuje 173 626 evidovaných knihovních jednotek a 260 titulů periodik. Knihovna má téměř všechny publikace vydané v České republice a všechny publikace vydané pracovníky fakulty.

Česká literatura zabírá přibližně dvě třetiny fondu. U zahraničních publikací převládá anglický jazyk, v menší míře je zde zastoupena němčina a francouzština [Univerzita Karlova, 2016].

10.1.7 Akvizice knihovny

Ročně knihovna za nákup knih utratí přibližně 2 000 000 korun, z rozpočtu knihovny jde přibližně 1 000 000 korun, zbytek pochází z ostatních zdrojů, které jsou vypsány výše.

Roční přírůstek za rok 2015 činil 3 611 svazků, z toho 2 251 knih, 786 kvalifikačních prací a 380 vázaných časopisů [Univerzita Karlova, 2016].

10.1.8 Vyřazování knih z fondu

Knihy jsou z fondu vyřazovány zejména kvůli nedostatku místa²⁸ a zastaralosti. V roce 2015 knihovna vyřadila 571 jednotek [Univerzita Karlova, 2016].

10.1.9 Uživatelé knihovny

Uživateli knihovny jsou zejména studenti a doktorandi univerzity Karlovy, dále knihovnu využívají zaměstnanci Právnické fakulty a odborná veřejnost²⁹ [Univerzita Karlova, 2016].

10.1.10 Poskytované služby

Studenti mají k dispozici 200 pracovních míst a 19 osobních počítačů s připojením na internet. Výpůjční služby jsou rozdělené na prezenční, absenční a víkendové výpůjčky³⁰.

²⁷ Dalšími poskytovateli financí jsou: GA ČR (Grantový agentura České republiky), GA UK (Grantová agentura Univerzity Karlovy), IPR (Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy), SVV (Specifický vysokoškolský výzkum), NAKI (Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity), UNCE (Výzkumné centrum pro lidská práva), dotace MŠMT (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy).

²⁸ V důsledku povodní v roce 2002 není možné využívat sklad knihovny.

²⁹ V roce 2015 knihovnu celkem navštívilo 6 160 uživatelů, z toho 5 184 studentů UK, 256 zaměstnanců PF a 720 uživatelů z řad veřejnosti.

Reprografické služby zajišťují tři samoobslužné kopírky, síťová tiskárna a scanner. Knihovna také poskytuje rešeršní, referenční a poradenské služby. Uživatelé knihovny také mohou využít meziknihovní výpůjční službu a mezinárodní výpůjční službu.

Mezi elektronické služby poskytované prostřednictvím internetu patří:

- Elektronický katalog.
- Informační zdroje, které umožňují přístup do databází.
- Oborová brána Právo, umožňuje přímý i vzdálený přístup do licencovaných databází.
- Digitální knihovna – zde jsou umístěny digitalizované vysokoškolské práce a staré tisky.
- Webová stránka knihovny, kde jsou umístěny aktuální informace o provozu knihovny, o službách a kontaktech.
- Facebook slouží k vzájemné komunikaci mezi knihovnou a uživateli [Univerzita Karlova, 2016].

10.1.11 Knihovní software

Od roku 2006 využívá knihovna integrovaný knihovnický systém Aleph od firmy Ex-Libris. Kromě modulu meziknihovní výpůjční služby využívá knihovna všechny jeho moduly³¹.

10.1.12 Online katalog

Elektronický katalog knihovna využívá od roku 1993, kdy byl ještě zpracován v systému Tinlib. Od roku 2006 je elektronický katalog zpřístupňován integrovaným knihovnickým systémem Aleph. Všechny záznamy knihovny jsou také součástí Centrálního katalogu Univerzity Karlovy a jsou posílány také do Souborného katalogu České republiky [Univerzita Karlova, 2012a].

10.1.13 Databáze

Zpřístupňované databáze jsou financovány fakultou, univerzitou nebo granty. Knihovna využívá 14 právnických databází.³²

³⁰ Absenčních výpůjček bylo v roce 2015 26 003 a prezenčních výpůjček 115 710.

³¹ OPAC, modul pro výpůjční protokol, katalogizaci, správu seriálů, akvizici a modul pro statistické analýzy.

³² Jsou to ASPI, Beck-online, Codexis Academia, EUR-lex, Hein Online, International Encyclopaedia for Competition Law, IEL Constitutional Law, IEL Environmental Law, IEL Labour Law, IEL Religion Law, IEL Social Security Law, LexGalaxy, Max Planck Encyclopedia of Public International Law a Westlaw Next.

Dále je uživatelům k dispozici Oborová brána Právo, kde lze z jednoho místa a jednoho vyhledávacího rozhraní souběžně prohledávat různé české a zahraniční zdroje z oboru právo, které jsou na Univerzitě Karlově k dispozici. Vyhledávání usnadňuje šest přednastavených skupin zdrojů³³. Pomocí přidaných služeb SFX³⁴ lze získat plný text nebo informace o dostupnosti konkrétního dokumentu. Prostřednictvím serveru SFX lze také získat úplný seznam elektronických časopisů, které jsou na Právnické fakultě Univerzity Karlovy uživatelům k dispozici [Univerzita Karlova, 2012c].³⁵

³³ Jsou to Licencované databáze PF UK – právo, Licencované databáze PF UK – víceoborové, Právnické knihovny v ČR, Volně přístupné zdroje, Právo v Primo Central a Digitální knihovna.

³⁴ SFX je OpenURL linkserver od firmy Ex Libris, který zajišťuje propojení na plné texty dokumentů bibliografických, indexových, abstraktových databází a z vyhledávacích služeb a také propojení na další relevantní on-line služby prostřednictvím jednotné nabídky knihovnických služeb. [Ústřední knihovna Univerzity Karlovy, 2015]

³⁵ Údaje týkající se knihovny Právnické fakulty získány od Evy Charvátové v rozhovoru 9. 3. 2016.

11. Závěr

Cílem této bakalářské práce je zjistit, jak a kým jsou soudní knihovny spravovány, jak rozsáhlý je jejich fond, kdo má tyto knihovny na starosti a jaké služby pro soudce zajišťují.

Soudní knihovny patří mezi knihovny specializované, to znamená, že jejich fond se zaměřuje na jeden obor, v tomto případě je to převážně právnícká literatura. Složení fondu soudních knihoven se řídí tím, jaké případy daný soud řeší, tedy zda se jedná např. o ústavní stížnosti, trestní řízení nebo rozhodčí řízení. Knihovny jsou schopny soudcům zajišťovat aktuální literaturu týkající se pole jejich působnosti a berou v potaz jejich potřeby a požadavky.

V důsledku jednooborového zaměření je okruh jejich uživatelů velice omezený. Primárně jsou služby těchto knihoven zaměřeny na potřeby interních uživatelů, tedy soudců a ostatních zaměstnanců soudu, z toho důvodu představují určitou nedostupnost pro uživatele externí. Do většiny mnou popisovaných soudních knihoven mají externí uživatelé přístup, ale mají omezený přístup k informačním zdrojům a fondům.

Právnícká literatura velmi rychle zastarává, naproti tomu její ceny velmi rychle rostou. Z toho důvodu musí soudní knihovny nakupovat stále aktuální publikace, což zatěžuje jak jejich rozpočet, tak prostory fondu.

Z následující tabulky jsou dobře patrné rozdíly mezi jednotlivými knihovnami. Největší rozdíl představují prostory knihoven, jejich roční rozpočet a velikost knihovního fondu. Zajímavé je, že v rámci struktury soudu jsou knihovny zařazeny různě, důvod tohoto zařazení je především důraz, jaký instituce na svou interní knihovnu kladou.

Knihovna Ústavního soudu je v rámci vnitřní organizace soudu začleněna pod analytické oddělení. Nejvyšší soud a Nejvyšší správní soud mají velmi podobnou vnitřní organizaci a knihovny obou soudů spadají pod kancelář předsedy soudu. Podobně jako u předchozích dvou soudů i u Vrchního a Krajského soudu náleží knihovny obou soudů pod téže oddělení, a to pod správu soudu. Knihovna Rozhodčího soudu spadá pod zástupce tajemníka.

Personální zajištění jednotlivých knihoven je také různé. Knihovnu Ústavního soudu mají na starosti tři pracovníci na plný úvazek. Knihovna Rozhodčího soudu má také tři zaměstnance, avšak kromě práce v knihovně zastávají i další funkce. Knihovna Nejvyššího soudu zaměstnává dva pracovníky a knihovny Nejvyššího správního soudu a Krajského soudu má na starost jeden zaměstnanec. Knihovna Vrchního soudu nemá pracovníka na plný úvazek, práce

v knihovně zajišťuje tajemnice místopředsedy. Nejvíce zaměstnanců má knihovna Právnické fakulty, která zaměstnává čtrnáct pracovníků.

Knihovny	Organizační začlenění	Personální zajištění	Prostory knihovny	Finanční zajištění (v Kč)	Knihovní fond celkem	Knihovní Software	Počet soudců soudu
Ústavní soud	Analytické odd.	3	245 m ²	2 000 000	30 500	ARL	15
Nejvyšší soud	Kancelář předsedy soudu	2		700 000	25 000	ARL	64
Nejvyšší správní soud	Kancelář předsedy soudu	1		370 000	5 000	IS NSS	36
Vrchní soud	Správa soudu	0	83 m ²	120 000	1 995	IS VKS	44
Krajský soud	Správa soudu	1	35 m ²	238 517	12 628	IS VKS Lotus	83
Rozhodčí soud	Zástupce tajemníka	3			600	žádný	
Právnická fakulta		14	2 177 m ²	2 000 000	173 626	Aleph	

Tabulka č. 1 – Srovnání hlavních kritérií knihoven

Prostory knihoven jsou také různé. U knihoven Nejvyššího, Nejvyššího správního a Rozhodčího soudu, nejsou k dispozici údaje v metrech čtverečních. Knihovna Ústavního soudu má k dispozici plochu 245 m², knihovna Vrchního soudu zabírá plochu 83 m² a knihovna Krajského soudu má přiděleny prostory o velikosti 35 m². Největší prostory má k dispozici knihovna Právnické fakulty, a to 2 177 m².

Všechny knihovny využívají přidělený roční rozpočet pouze na nákup knih a časopisů. Rozpočet knihovny Ústavního soudu i Právnické fakulty činí dva miliony korun, což je výrazný rozdíl oproti ostatním knihovnám. Rozpočet knihovny Nejvyššího soudu je se sedmi set tisíci korunami druhý nejvyšší. Mezi ostatními knihovny již nejsou tak velké rozdíly. Knihovna Nejvyššího správního soudu nakládá s rozpočtem 370 000 korun, knihovna Vrchního soudu má k dispozici 120 000 korun. Knihovna Krajského soudu nemá vlastní rozpočet, akvizice je hrazena z rozpočtu soudu, za rok 2015 bylo na knihy vydáno 238 517

korun. Knihovna Rozhodčího soudu taktéž nemá vlastní rozpočet, protože kupuje jen několik knih ročně.

Jak je z výše umístěné tabulky zřejmé nejobsáhlejší fond má knihovna Právnické fakulty, 173 626 knihovních jednotek. Druhý nejrozsáhlejší fond patří knihovně Ústavního soudu a čítá 30 500 knihovních jednotek. Knihovna Nejvyššího soudu vlastní 25 000 knihovních jednotek, vzhledem k výši rozpočtu obou knihoven to není příliš výrazný rozdíl. Fond knihovny Krajského soudu obsahuje 12 628 knihovních jednotek. Knihovna Nejvyššího správního soudu disponuje fondem pouze v počtu 5 000 knihovních jednotek. Toto číslo je poněkud překvapivé vzhledem k důležitosti a postavení soudu a k počtu soudců, kteří knihovnu využívají. Fond knihovny Vrchního soudu s 1 995 knihovními jednotkami a Rozhodčího soudu s 600 knihovními jednotkami je výrazně menší oproti ostatním knihovnám, ale odpovídá výši rozpočtu těchto knihoven.

Knihovní systém využívají jen knihovny Ústavního a Nejvyššího soudu a knihovna Právnické fakulty. Knihovny Nejvyššího správního, Vrchního a Krajského soudu využívají informační systém v rámci soudu. Knihovna Rozhodčího soudu zaznamenává knihy do tabulky v Excelu.

V posledním sloupci tabulky je zaznamenán počet soudců jednotlivých soudů, pro které jsou knihovny primárně určeny. Zejména při porovnání s finančním zajištěním a knihovním fondem jsou zde patrné výrazné rozdíly. Největší nepoměr v tomto směru představuje Ústavní soud s nejmenším počtem soudců, jehož knihovna však má, v porovnání s ostatními soudními knihovnami, největší prostory, rozpočet i fond. Na druhé straně Nejvyšší správní soud má 36 soudců, ale knihovní fond čítá jen 5 000 knihovních jednotek.

Z navštívených knihoven mne nejvíce zaujaly knihovny Ústavního a Nejvyššího soudu, zejména proto, že mezi nimi jsou rozdíly velice patrné. Knihovna Ústavního soudu má velké, reprezentativní a moderní prostory a samostatný sklad. Oproti tomu knihovna Nejvyššího soudu má k dispozici jen jednu místnost s volným výběrem a zbytek fondu je uložen v přepažené části zasedacího sálu. Myslím si, že v případě takto významné instituce by měla mít tato knihovna vhodnější prostory.

Knihovnu Právnické fakulty Univerzity Karlovy jsem do své práce zařadila proto, že má se soudními knihovnami mnoho společného, ale zároveň jsou odlišné. Z tohoto důvodu nabízí zajímavé srovnání knihoven orientovaných na právnickou literaturu. Knihovna Právnické fakulty je rovněž specializovaná knihovna zaměřená na právnickou literaturu. Největší rozdíl představují uživatelé, kteří knihovnu navštěvují a mají různé potřeby. Studenti navštěvující

knihovnu Právnické fakulty, oproti soudcům, často využívají knihovnu jako studijní místnost a tráví zde více času. Všechny knihovny zpřístupňují uživatelům aktuální právní literaturu, českou i zahraniční, avšak knihovna Právnické fakulty má daleko větší prostory, ve kterých je velká část vyhrazena studijním místům. Také její knihovní fond je nesrovnatelně větší. To je dáno tím, že oproti soudním knihovnám, které mají jen desítky uživatelů, má akademická knihovna několik tisíc uživatelů. Právě zde je rozdíl mezi těmito knihovnami nejvíce patrný. Další rozdíl související s počtem uživatelů se týká návštěvnosti knihoven. Knihovnu Právnické fakulty po celý rok pravidelně navštěvuje velké množství převážně studentů, oproti tomu soudní knihovny nejsou tak často navštěvované. Důvodem je to, že soudci mají knihy, které potřebují, k dispozici ve své kanceláři, a proto nemusejí knihovnu tak často navštěvovat.

Od ostatních druhů knihoven se soudní knihovny liší především tím, že nejsou přístupné široké veřejnosti. Soudní knihovny mají také odlišnou skladbu fondu, zaměřují se především na právní literaturu, ale jejich fond obsahuje též cizojazyčné slovníky, publikace z oboru kriminalistiky a kriminologie, mapy a denní tisk a v případě Nejvyššího soudu i beletrii.

Skladba fondu se liší i mezi jednotlivými soudními knihovnami podle toho, jakým právním odvětvím se soud zabývá. Především fond Rozhodčího soudu je velmi specifický, jeho fond je složen převážně z publikací týkajících se rozhodčího řízení a majetkového práva.

Oproti jiným druhům knihoven mají soudní knihovny také významnou funkci archivační, kterou vykonávají uchováváním soudních rozhodnutí.

Soudní knihovny jsou velice zajímavé a jedinečné instituce, které soudcům zprostředkovávají potřebné právní publikace. Otázkou však je, v jaké míře jsou knihovny skutečně využívány. Zejména v současné době, kdy je velké množství publikací k dispozici v elektronické podobě. Zde se nabízí prostor pro případný další výzkum.

Použité zdroje

- Atlas consulting, c2013-2016. *CODEXIS* [online]. c2013-2016 [cit. 2016-01-04]. Dostupné z: <http://www.atlascon.cz/software/codexis>
- Beck-online, 2014. *O Beck-online* [online]. C. H. Beck, 2014 [cit. 2015-10-13]. Dostupné z WWW: <https://www.beck-online.cz/o-beck-online/>
- Česko, 1992. Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, roč. 1993, částka 1, ústavní zákon č. 1, s. 2-16. ISSN 1211-1244.
Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=22427>.
- Česko, 1994. Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1994, roč. 1994, částka 67. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1994-216>
- Česko, 1996. Instrukce Ministerstva spravedlnosti ze dne 1. října 1996, kterou se vydává Vnitřní a kancelářský řád pro Vrchní soud v Praze a Vrchní soud v Olomouci. In: *Sbírka 1025/96-OOD*. 1996, částka 4/1996.
Dostupné z: <http://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=43672&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>
- Česko, 2002. Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích). In: *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2002, částka 4. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-6>
- Česko, 2010a. Nejvyšší soud. *Nejvyšší soud* [online]. 2010 [cit. 2015-10-31].
Dostupné z: http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/Edit/ONejvyssimsoudu~Obecneinformace?Open
- Česko, 2010b. Ústavní soud. *Knihovní řád*. 2010 [cit. 2015-10-31].
Dostupné z: http://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Vnitri_predpisy/Aktualni/knihovni_rad_-_uplne_zneni.pdf
- Česko, 2012. Rozhodčí soud. *Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky*. 2012.
Dostupné z: http://www.soud.cz/downloads/%C5%98%C3%A1d_01_07_2012_web.pdf
- Česko, 2014a. Nejvyšší soud. *Knihovní řád*. 2014 [cit. 2015-11-08]
- Česko, 2014b. Nejvyšší správní soud. *Obecné informace* [online]. 2014 [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Obecne-informace/art/557?menu=173>
- Česko, 2015a. Nejvyšší správní soud. *Směrnice č. 4/2015, Knihovní řád Nejvyššího správního soudu (Knihovní řád)*. 2015.
- Česko, 2015b. Rozhodčí soud při hospodářské komoře České republiky a agrární komoře České republiky. *O Rozhodčím řízení* [online]. 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.soud.cz/o-rozhodcim-rizeni>
- Česko, 2015c. Rozhodčí soud při hospodářské komoře České republiky a agrární komoře České republiky. *O Rozhodčím soudu* [online]. 2015 [cit. 2015-11-22]. Dostupné z: <http://www.soud.cz/o-rozhodcim-soudu>
- Česko, 2015d. Ústavní soud. *Historie ústavního soudnictví* [online]. 2015 [cit. 2015-10-27]. Dostupné z: <http://www.usoud.cz/historie-ustavniho-soudnictvi/>
- Česko, 2015e. Ústavní soud. *Knihovna Ústavního soudu* [online]. 2015 [cit. 2015-10-10]. Dostupné z: <http://www.usoud.cz/knihovna/>
- Česko, 2015f. Ústavní soud. *Postavení a pravomoci Ústavního soudu*. [online]. 2015 [cit. 2015-10-09]. Dostupné z: <http://www.usoud.cz/postaveni-a-pravomoci/>
- FOREJTOVÁ, Monika, 2014. *Ústavní soudnictví*. Brno: Václav Klemm, 2014, 232 s. ISBN 9788087713099.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan, DOBEŠ, Jan, 2005. *Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005, 568 s. ISBN 80-7106-709-1.

Iuridictum: Encyklopedie o právu [online] 2014, 24. 3. 2014 [cit. 2016-02-21]. Dostupný z WWW: <http://iuridictum.pecina.cz/>

LAZAROV, Pavel, KOCIÁN, Václav, 2010. *Knihovna Ústavního soudu*. Archiweb [online]. 2010 [cit. 2015-10-10]. Dostupné z: <http://archiweb.cz/buildings.php?type=9&action=show&id=2624>

MAZANEC, Michal, 2013. Nejvyšší správní soud. *Historie* [online]. 2013 [cit. 2015-11-11]. Dostupné z: <http://www.nssoud.cz/Historie/art/4?menu=174>

PETŘLOVÁ, Ludmila, 1994. *Racionalizace knihovnických procesů knihovny Ústavního soudu ČR Brně*. Praha, 1994. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Anna Stöcklová.

RICHTEROVÁ, Jana, 2006. *Jmenování soudců Ústavního soudu ČR -- politika nebo právo?* Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova Univerzita v Brně. Vedoucí práce Jiří Kroupa.

SCHELLEOVÁ, Ilona, 2006. *Organizace soudnictví a právní služby*. 1. vyd. Praha: Alfa Publishing, 2006, 213 s. Právo studium. ISBN 80-86851-39-7.

SCHELLEOVÁ, Ilona, SCHELLE, Karel, MAN, Vlastislav, MARKOVÁ, Irena, BÍLÝ, Václav, 2004. *Soudnictví (historie, současnost a perspektivy)*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2004. 592 s. Právo. ISBN 80-86432-65-3.

SPIRIT, Michal, 2004. *Základy práva pro neprávnické*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, 303 s. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-868-9803-2.

Univerzita Karlova, 2012a. Právnická fakulta, *Elektronický katalog PF UK* [online]. 2012 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z: <http://knihovna.prf.cuni.cz/elektronicky-katalog-pf-uk-1404042034.html>

Univerzita Karlova 2012b. Právnická fakulta. *Historie knihovny* [online]. 2012 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://knihovna.prf.cuni.cz/historie-knihovny-1404042562.html>

Univerzita Karlova, 2012c. Právnická fakulta. *Oborová brána PRÁVO* [online]. 2012 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://knihovna.prf.cuni.cz/oborova-brana-pravo-1404042558.html>

Univerzita Karlova, 2015a. Právnická fakulta. *Fakulta* [online]. 2015 [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: <http://www.prf.cuni.cz/fakulta-1404046185.html>

Univerzita Karlova, 2015b. Ústřední knihovna. *Linkovací server* [online]. 2015 [cit. 2016-03-12]. Dostupné z: <http://knihovna.cuni.cz/rozcestnik/linkovaci-server-sfx/>

Univerzita Karlova v Praze, 2016. Právnická fakulta. Knihovna. *Zpráva o činnosti za rok 2015*. Praha, 2016. Dostupné z: <http://knihovna.prf.cuni.cz/sqlcache/zprava2015.pdf>

VERIX, 2002. *JUSTTARIF* [online]. 2002 [cit. 2016-01-04]. Dostupné z: <http://verix.uwa.cz/popis.htm>

Wikipedia: the free encyclopedia, 2016a. *Krajský soud v Hradci Králové* [online]. 2016 [cit. 2016-01-04]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Krajsk%C3%BD_soud_v_Hradci_Kr%C3%A1lov%C3%A9&oldid=13409245

Wikipedia: the free encyclopedia, 2016b. *Westlaw* [online]. 2016 [cit. 2015-10-13]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Westlaw&oldid=690701793>

WINTEROVÁ, Alena, 2011. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 6. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-807-2018-420.

Wolkers Kluwer, 2015. *O ASPI* [online]. 2015 [cit. 2015-11-08]. Dostupné z:
<http://www.wolkerskluger.cz/cz/system-aspi/o-systemu-aspi/o-aspi.c-24.html>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Srovnání hlavních kritérií knihoven (s. 52)